

Den danske økonomi er stærk. Løbende reformer har understøttet et dansk arbejdsmarked med generel høj beskæftigelse og lav ledighed. Alligevel er der stadig 43.000 unge, der hverken er i uddannelse eller arbejde. Næsten halvdelen har en psykiatrisk diagnose, og mange har flere forskellige udfordringer, der kan gøre det svært at få fodfæste i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Hvor ungdommen for langt de fleste er en tid med mange muligheder, står vi med en gruppe unge, der møder alt for mange lukkede døre i livet.

Det er et svigt, når samfundet efter mange år stadig ikke har formået at hjælpe denne gruppe unge mennesker videre mod arbejdsfællesskabet.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Konservative Folkeparti og Radikale Venstre er enige om at investere i de unges fremtid for at hjælpe flere med at realisere deres potentiale på en arbejdsplads, på en uddannelse eller i andre fællesskaber, hvor de kan vokse og blomstre.

Aftalepartierne mener som udgangspunkt, at arbejde kan have gavnlige effekter – også selvom det ikke er på fuld tid. Det er myndiggørende at tjene egne penge og få erfaringen af at bidrage på en rigtig arbejdsplads, hvor man mærker, at der er brug for en, og at man gør en forskel. Vejen hertil kan være længere for nogle end for andre. De unge skal derfor have en målrettet og helhedsorienteret støtte og vejledning, som tager udgangspunkt i det enkelte unges mål og forudsætninger.

Ungeløftet: Et stærkt partnerskab på tværs af samfundet

Det er en fælles samfundsopgave at løfte gruppen af unge uden uddannelse eller beskæftigelse. Det kan ikke løses ét sted fra, men kræver forskellige aktører på tværs af hele samfundet. Mange kommuner, virksomheder og andre aktører gør allerede i dag en indsats for at hjælpe de unge. Men der er brug for at samle så mange ansvarlige kræfter som muligt på tværs af sektorer i én stor, fælles indsats, der for alvor kan gøre en forskel for det enkelte unge menneske og gruppen som helhed.

Aftalepartierne er derfor enige om at etablere et nationalt partnerskab kaldet *Ungeløftet*, hvor centrale samfundsaktører ser hinanden og de unge i øjnene og giver dem et løfte om i samarbejde at gøre, hvad der står i deres magt, for at bane den vej de unge kan gå ned af for at blive en del af arbejdsfællesskabet.

Ungeløftet skal skabe konkrete jobåbninger, så flere unge får erfaringen af at bidrage på en arbejdsplads, have kolleger og tjene egne penge. Ungeløftet skal også ruste de unge, som har brug for det, til at mestre eget liv og forberede dem på at indgå i arbejdsfællesskabet. Ungeløftet skal bygge videre på eksisterende viden og lokale erfaringer, ligesom det skal udforske nye veje. Det nye partnerskab skal desuden understøtte, at de øvrige initiativer i aftalen lykkes. Det er afgørende for Ungeløftet, at de unge får gavn og glæde af den tværgående indsats, der lægges op til i den samlede aftale.

Partnerskabet skal derfor forankres i hele landet gennem lokale partnerskabsaftaler med kommuner, lokale virksomheder, herunder socialøkonomiske virksomheder, civilsamfundsorganisationer mv. Her skal Ungeløftet styrke og bygge oven på de eksisterende initiativer og projekter, der allerede findes i kommunerne, som sammen med virksomheder og civilsamfundsorganisationer hjælper de unge. Ungeløftet skal også tænkes sammen med eksisterende partnerskaber samt partnerskabet om fritidsjob.

Ungeløftet nedsættes hurtigst muligt og præsenteres sammen med en række repræsentanter fra de virksomheder og civilsamfundsorganisationer, som skal indgå i partnerskabet. Det er aftalepartiernes ambition, at de lokale partnerskaber udrulles i løbet af 2025.

Markant styrkelse af indsats til unge med psykiske lidelser

Næsten halvdelen af de 43.000 unge uden uddannelse eller beskæftigelse har en psykiatrisk diagnose. En psykiatrisk diagnose kan være en barriere, men det må ikke blive en uoverstigelig forhindring for at komme i arbejde eller uddannelse. Det enkelte unge menneske skal mødes med en forståelse for sin konkrete situation og en indsats, hvor behandling og hjælpen til at komme ind i arbejdsfællesskabet eller i gang med en uddannelse er koordineret og understøtter hinanden.

Aftalepartierne er enige om at udbrede den beskæftigelsesrettede og tværsektorielle IPS-indsats (Individuel Planlagt job med Støtte) til unge med psykiske udfordringer, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse.

Danske og internationale studier viser, at IPS-indsatsen har positive effekter for ledige med alvorlig psykisk sygdom. Studierne viser bl.a. en forøgelse i antal timer i ordinær beskæftigelse for personer i indsatsen. Samtidig oplever borgere, som deltager i forløbet tilfredshed med indsatsen.

Indsatsen bygger på en velafprøvet tilgang om, at det at indgå på en arbejdsplads sammen med kollegaer i sig selv medvirker til, at den unge kan få det bedre. Metoden bygger på den grundtanke, at mennesker med svære sindslidelser godt kan indgå på det ordinære arbejdsmarked eller tage en uddannelse, når der er et godt match med arbejdsplads eller uddannelsessted, og der samtidig tilbydes støtte. IPS foregår i tæt koordinering mellem psykiatrien og kommunen. For at understøtte samarbejdet mellem kommunerne og psykiatrien styrkes IPS-ambassadørkorpsset også.

Flere unge skal med

En stor del af de unge uden uddannelse eller beskæftigelse har flere forskellige og ofte komplekse udfordringer. Det kan være sociale, faglige og/eller sundhedsmæssige problemer, som forhindrer dem i at komme godt videre i livet. Disse unge kan have gavn af en håndholdt beskæftigelsesindsats, der er koordineret med relevante områder afhængig af den unges udfordringer og med et fokus på, at de opnår ordinære løntimer på en arbejdsplads.

Det enkelte unge menneske skal mødes med en forståelse for sin konkrete situation, og en indsats, hvor behandling og hjælpen til at komme ind i arbejdsfællesskabet eller i gang med en uddannelse er koordineret og understøtter hinanden.

Aftalepartierne er enige om at iværksætte den håndholdte indsats *Flere unge skal med*, hvor den unge får hjælp til at komme ind i arbejdsfællesskabet eller i gang med en uddannelse. Hjælpen skal være koordineret med øvrige indsatser for den unge på tværs af uddannelses-, social- og sundhedsområdet, så de understøtter hinanden mod målet om job og uddannelse. Indsatsen er derved med til at forbedre de unges mulighed for at påtage sig de jobs, der skabes gennem Ungeløftet.

Flere unge skal med skal fra start især have fokus på, at den unge kommer i arbejde, enten på fuld tid eller i få timer. Indsatsen skal tage udgangspunkt i den unges ressourcer og ønsker for at sikre en individuel og fleksibel indsats. Indsatsen bygger på den tidligere *Flere skal med*-indsats, som har været afprøvet med gode erfaringer for borgere i kontanthjælpssystemet. Sammen med styrkelsen af indsatsen til unge med psykiske lidelser vil dette tiltag give et markant løft af indsatsen over for unge – uanset om de har psykiske lidelser eller andre komplekse udfordringer.

Aftalepartierne noterer sig, at der med *Aftale om Nyt kontanthjælpssystem* er afsat 150 mio. kr. til en 3-årig *Flere unge skal med*-indsats. Dertil noterer aftalepartierne sig, at IPS- og *Flere unge skal med*-indsatserne baserer sig på de samme grundlæggende principper og metoder, og at unge vil kunne skifte mellem de to indsatser afhængig af deres udfordringsbillede. For at mindske administrationen i kommunerne og understøtte, at flest mulige unge får den rette indsats, er aftalepartierne enige om, at de tre indsatser udmøntes i én samlet pulje.

Kapitalindsud i Den Sociale Investeringsfond

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at afprøve nye metoder for at hjælpe gruppen af unge uden uddannelse eller beskæftigelse med at opnå fodfæste på arbejdsmarkedet eller komme i uddannelse. Indsatser rettet mod udsatte unge er dog ofte forbundet med en vis usikkerhed, mens effekterne kan være relativt langsigtede.

Aftalepartierne er derfor enige om at styrke Den Sociale Investeringsfond med et treårigt kapitalindsud på i alt 45 mio. kr. Pengene skal målrettes et investeringsprogram med etablering og drift af projekter for gruppen i samarbejde med kommuner mv. Sociale investeringer giver mulighed for at igangsætte og afprøve nye

indsatser, som kan være samfundsmæssigt rentable, men som det ellers kan være svære at finde investeringer til.

Styrket indsats for kriminalitetstruede unge

Kriminalitet kan have konsekvenser resten af livet, forårsage langvarig marginalisering og blokere for, at man kommer i arbejde. Hver femte af de 43.000 unge uden uddannelse eller beskæftigelse har været sigtet eller dømt for en lovovertrædelse (ekskl. færdselslovsovertrædelser). Til sammenligning gælder det kun for 4 pct. af de øvrige unge i Danmark.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte et øremærket tilskud på i alt 73 mio. kr. over årene i 2025-2028 til tilskudsmodtager High:five, der hjælper kriminalitetstruede og tidligere kriminelle unge i beskæftigelse. High:five har til formål at assistere landets private og offentlige virksomheder med at etablere job og uddannelsespladser til unge mellem 15-30 år, der er i fare for marginalisering på grund af kriminalitet.

Meningsfulde fællesskaber

Det er vigtigt for alle mennesker at være en del af et fællesskab. Det forebygger mistrivsel og ensomhed. Det er vigtigt, at de alt for mange unge, der endnu ikke oplever sammenholdet og hverdagen på en arbejdsplads eller en uddannelse, kan blive en del af andre meningsfulde fællesskaber.

Civilsamfundet og foreningslivet spiller en afgørende rolle, fordi de kan tilbyde de unge mulighed for at blive en del af et forpligtende fællesskab, hvor de gradvist inviteres til at tage et ansvar, der matcher deres ressourcer og kompetencer.

Aftalepartierne er derfor enige om at tildele DGI og Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) hhv. 4 og 6 mio. kr. årligt i perioden 2025-2028.

DGI og DUF vil efter ansøgning fra lokale foreninger kunne give tilskud til hhv. nedsættelse eller fuld kompensation for foreningskontingenter. Der kan derudover gives tilskud til tiltag, der øger foreningernes evne til at rumme og række ud til målgruppen – det kan være via kurser, træneruddannelser, mentorordninger, honorarer til ekstra trænere, kampagner rettet mod nye brugergrupper og lign. Ifm. tildelingen af midler lægges der op til, at DGI og DUF skal tillægge det positiv vægt, såfremt ansøger kan beskrive, hvordan de vil hjælpe unge fra målgruppen med sociale og psykiske udfordringer samt opbygge personlige kompetencer, der kan hjælpe dem i deres videre færd. De lokale foreninger kan i den forbindelse samarbejde med andre relevante aktører med særlig viden om målgruppen.

For at åbne samfundets meningsfulde fællesskaber for gruppen af unge uden uddannelse og beskæftigelse, er aftalepartierne enige om, at foreningslivet og civilsamfundet skal spille en vigtig rolle i Ungeløftet og de lokale partnerskabsaftaler, der indgås som en del af Ungeløftet.

Styrket indsats for unge med handicap

Nogle af de unge, der er i målgruppen for Ungeløftet, har brug for hjælp til at nedbryde barrierer, der står i vejen for at kunne finde et job. Der er i den forbindelse behov for, at flere unge med handicap kan få et job, der passer til deres ønsker og muligheder.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte et øremærket tilskud på i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2025-2028 til tilskudsmodtager S sammenslutningen af Unge Med Handicap.

Støtte til inddragelse af unge i Ungeløftet

Unge, som er i målgruppen for Ungeløftet, er kendetegnet ved at have forskellige og komplekse udfordringer. Dette skaber et behov for at styrke fællesskaberne for – og sammen med – de unge gennem en række aktiviteter, som via uformel og tæt kontakt til de unge kan supplere den kommunale indsats for de unge.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte et øremærket tilskud på i alt 4,0 mio. kr. i perioden i 2025-2028 til tilskudsmodtager Modstrøm.

Flere unge skal have mulighed for at komme på højskole

Højskoler har i over 100 år været en vigtig aktør i dannelsen af unge mennesker i Danmark. De tilbyder udvikling og fællesskab i trygge rammer, og de kan hjælpe unge med at udforske deres potentialer og mål i livet. Det er dog forholdsvist dyrt at tage på højskole, og derfor finder unge uden uddannelse og beskæftigelse kun sjældent vej til højskolerne.

Aftalepartierne er enige om at dække hele eller en del af egenbetalingen til et højskoleophold for unge uden uddannelse eller beskæftigelse. Aftalepartierne er desuden enige om at give mulighed for at yde tilskud til folkehøjskolars indsatser for at rumme gruppen samt folkehøjskolerne opsøgende og opkvalificerende indsatser.

Konkret afsættes samlet 40 mio. kr. over en 4-årig periode til en forhøjelse af ”Mangfoldighedspuljen” under Kulturministeriet, der administreres af Folkehøjskolerne Forening. De nye midler i puljen målrettes således, at de skal gå til at gøre det muligt for unge uden uddannelse eller beskæftigelse at komme på højskole.

Højere tilskud til frie fagskoler

Mange unge kan have gavn af en mere praksisorienteret tilgang til uddannelse, hvilket blandt andet bliver udbudt på de frie fagskoler. Frie fagskoler tilbyder en praktisk og erhvervsrettet undervisning til en elevgruppe, hvoraf mange har væsentlige faglige og sociale udfordringer.

Aftalepartierne er derfor enige om at forhøje tilskuddet til frie fagskoler med et samlet løft på 40 mio. kr. i 2025-2028 i forhold til niveauet på regeringens forslag

til finansloven for 2025. Det skal give skolerne bedre rammebetingelser for at levere en undervisning af høj kvalitet og skabe motiverende undervisning for elever, der har brug for at genfinde motivationen for at lære.

Større kendskab til EGU på deltid

En erhvervsgrunduddannelse (EGU) giver unge kompetencer, der klæder dem på til at komme beskæftigelse eller starte på en erhvervsuddannelse.

Aftalepartierne er enige om at udbrede kendskabet til muligheden for at tage et EGU-forløb på deltid for elever, som for eksempel har en funktionsnedsættelse, kronisk sygdom eller psykisk sygdom. Det skal ske gennem informationsmateriale og bedre vejledning.

Sammenhæng til øvrige politiske aftaler, udspil mv.

Det er intentionen, at initiativerne i *Aftale om Ungeløftet* skal bygge oven på kommunernes eksisterende række af indsatser og initiativer rettet mod unge uden uddannelse og beskæftigelse. De samlede initiativer i aftalen skal grundlæggende give kommunerne flere værktøjer til at hjælpe de unge videre i tilværelsen.

Aftalepartierne noterer sig, at der med *Aftale om reform af personskat* fra december 2023 er afsat 57 mio. kr. årligt til en bonus til 25-29-årige unge uden uddannelse og beskæftigelse, der skal give de unge bedre økonomiske incitamenter til beskæftigelse. Aftalepartierne noterer sig, at bonussen understøtter ambitionerne i indeværende aftale og ser frem til at følge udmøntningen.

Derudover noterer aftalepartierne sig, at regeringen med sit forslag til finansloven for 2025 agter at afsætte ca. 100 mio. kr. yderligere i 2025-2028 til afvikling af to årlige togter med skoleskibene DANMARK og Georg Stage.

Målgruppen

Aftalepartierne er enige om, at indsatserne særligt skal målrettes de 43.000 unge i alderen 15-24 år uden uddannelse eller beskæftigelse. Men hjælpen skal ikke ophøre, bare fordi man er blevet ét år ældre. Indsatserne i Ungeløftet skal heller ikke betinges af, om man har en gymnasieuddannelse, men skal kunne gives til dem, der har brug for den. Aftalepartierne er derfor enige om, at initiativerne også skal kunne komme 25-29-årige unge uden uddannelse eller beskæftigelse til gavn.

Økonomiske konsekvenser

Aftalen finansieres delvist via reserven til udsatte unge, der er afsat med *Aftale om nyt kontanthjælpssystem* fra oktober 2023, og delvist via rammen til indsatser for de 43.000 unge uden uddannelse og job fra regeringens forslag til finansloven for 2025.

Tabel 1**Initiativer i samlet ungeaftale (mio. kr., 2025-pl)**

	2025	2026	2027	2028	Årligt 2029- 2034	2035	I alt
1. Partnerskab: Unge-løftet ¹	5,0	5,0	-	-	-	-	10,0
2. Markant styrkelse af indsats til unge med psykiske lidelser ²	16,3	75,2	103,2	103,2	74,2	37,9	781,0
3. Flere unge skal med ³	-	31,8	33,8	33,8	31,8	16,3	306,5
4. Kapitalindsud i Den Sociale Investeringsfond ⁴	-	15,0	15,0	15,0	-	-	45,0
5. Styrket indsats for kriminalitetstruede unge ¹	7,0	22,0	22,0	22,0	-	-	73,0
6. Meningsfulde fællesskaber ¹	10,0	10,0	10,0	10,0	-	-	40,0
7. Styrket indsats for unge med handicap ¹	1,0	1,0	1,0	1,0	-	-	4,0
8. Støtte til inddragelse af unge i Ungeløftet ¹	1,0	1,0	1,0	1,0	-	-	4,0
9. Flere unge skal have mulighed for højskole ¹	10,0	10,0	10,0	10,0	-	-	40,0
10. Højere tilskud til frie fagskoler ¹	10,0	10,0	10,0	10,0	-	-	40,0
11. Større kendskab til EGU på deltid	-	-	-	-	-	-	-
I alt	60,3	181,0	206,0	206,0	106,0	54,2	1.343,5

Anm.: ¹ Finansieret af midler fra *Finanslov for 2025*. ² Finansieret af midler fra *Aftale om Nyt kontanthjælpsystem* samt 6,0 mio. kr. i 2025, 11,5 mio. kr. i 2026 og 29,0 mio. kr. i 2027 og 2028 fra *Finanslov for 2025*. ³ Finansieret af midler fra *Aftale om Nyt kontanthjælpsystem* samt 4,5 mio. kr. i 2026 og 2,0 mio. kr. i 2027 og 2028 fra *Finanslov for 2025*. ⁴ Finansieret af midler fra *Aftale om Nyt kontanthjælpsystem* samt 15,0 mio. kr. i 2027 og 2028 fra *Finanslov for 2025*.

Da indsatsen til unge med psykiske lidelser og Flere unge skal med-indsatsen udmøntes i én samlet pulje, kan den faktiske anvendelse af midlerne afvige fra fordelingen i tabel 1.

Aftalens karakter

De beskrevne elementer i aftalen, som er finansieret af midler fra regeringens forslag til finansloven for 2025, har karakter af en stemmeaftale. De beskrevne elementer i aftalen, som er finansieret af reserven fra *Aftale om Nyt kontanthjælpsystem* fra 2023, er omfattet af forliget med kontanthjælpsaftalen.